

گروه مخاطب گزاره برگ چه کسانی هستند؟

سیاست‌گذاران و مدیران پژوهشی، دست‌اندرکاران مدیریت اپیدمی کووید-۱۹، مدیران شبکه بهداشت و درمان، معاونان بهداشتی، کارشناسان بیماری‌ها و سایر سیاست‌گذاران نظام سلامت

این گزاره برگ در پاسخ به چه پرسش‌هایی تدوین شده است؟

در جریان اپیدمی‌ها و پاندمی‌ها یکی از مهمترین نکات، دسترسی و در اختیار داشتن ابزارهایی است که فرآیند مقابله با اپیدمی و کنترل آن را میسر نماید. از اقدامات پیشگیرانه و کنترلی که توسط سازمان جهانی بهداشت و همه صاحب‌نظران در حوزه کووید-۱۹ مطرح شده، Contact Tracing یا رهگیری و ردیابی موارد مبتلایان به کووید-۱۹ است. اما چگونه باید این کار را انجام داد؟

انجام رهگیری و مراقبت موارد تماس نزدیک در مبتلایان به کووید-۱۹ در ایران

در حال حاضر در کشور ایران انجام رهگیری و مراقبت موارد تماس مبتلایان به کووید-۱۹ به صورت دستی (Manual Contact Tracing) صورت می‌گیرد. اگرچه این اقدام یکی از مهم‌ترین اقدامات پیشگیرانه و کنترلی در مدیریت اپیدمی کووید-۱۹ است ولی نمی‌تواند پوشش رهگیری موارد تماس نزدیک و اطرافیان مورد شاخص را به طور کامل محقق کند. همچنین منجر به اتلاف منابع از جمله منابع ارزشمند انسانی و وقت دست‌اندرکاران به‌ویژه بهورزان، مراقبین سلامت و کارشناسان ستاد مراکز بهداشت در کشور می‌شود.

ضرورت رهگیری دیجیتال موارد تماس نزدیک مبتلایان به کووید-۱۹

به طور کلی Digital Contact Tracing را می‌توان در سه گروه زیر قرار داد:

- **Outbreak Response Tools:** کاربرد ابزارهای پاسخ به طغیان در تسهیل اجزا و فرآیند رهگیری موارد تماس مبتلایان به کووید-۱۹ از مرحله شناسایی تا رهگیری و تجزیه و تحلیل است که این ابزار می‌تواند در پاسخ به اپیدمی‌هایی که بصورت محدود انتشار یافته‌اند یا اینکه بصورت خوشه‌ای انتشار آنها در یک جمعیت محدود رخ داده بیش از سایر موارد، مورد استفاده قرار می‌گیرند که البته قابلیت این را دارند که به‌عنوان یک ابزار برای به‌کارگیری در پاندمی کووید-۱۹ مورد استفاده بهورزان و مراقبین سلامت در بستر کنونی نظام شبکه بهداشت و درمان کشور قرار گیرد.
- **Proximity Tracing Tools:** این ابزارها مبتنی بر موقعیت مکانی افراد بر مبنای GPS و یا سیگنال‌های بلوتوث است و معمولاً افرادی که از نظر مکانی در ارتباط با مورد شاخص یا مورد مبتلا به کووید-۱۹ بودند را از طریق الگوریتمی شناسایی می‌کند و کمک می‌کند تا افراد از سابقه مواجهه با فرد مبتلا به کووید-۱۹ یا بیماری مشابه مطلع گردند. در این ابزارها اقدامات مربوط به پیشگیری از افساء اطلاعات بیماران و بدون نام بودن موارد تماس مورد توجه جدی می‌باشد. با این حال یکی از مهمترین معایب این گونه ابزارها ضرورت استفاده از گوشی‌های هوشمند (Smart Phone) و دسترسی به فناوری مربوطه است.
- **Symptom Tracking Tools:** این ابزارها نیز معمولاً کارکرد آنها مبتنی بر پایش روزانه هرگونه علائم مرتبط با بیماری مورد رهگیری و مراقبت در افراد مبتلا و موارد تماس آنان است. اصول خود کنترلی (خوداظهاری) و خودمراقبتی و کنترل روزانه اولین بخش مهم آن می‌باشد و در بستر استفاده از پیام کوتاه و گزارش‌های در فرد به وسیله یک سیستم پیام کوتاه و تلفنی استوار است. برای مثال سایت salamat.gov.ir که یکی از کارکردهای مهم آن در گزارش‌های در جریان پاندمی کووید-۱۹ می‌باشد و در کشور ایران و در نظام شبکه توسط وزارت بهداشت مورد استفاده قرارگرفت را می‌توان در این گروه جای داد.

Digital Contact Tracing

در پیشگیری از اتلاف منابع انسانی، وقت و فرسودگی شغلی کارکنان سیستم بهداشتی موثر خواهد بود. علاوه بر این Digital Contact Tracing می‌تواند با شناسایی به موقع بیماران منجر به رقم زدن پیش‌آگهی مناسب‌تر و شناسایی بهتر و در نتیجه قطع زنجیره انتقال بیماری شود. از این رو، استفاده از Contact Tracing به ویژه Digital Contact Tracing در شرایط کنونی که اپیدمی طولانی شده است بسیار توصیه می‌گردد. از طرفی یکی از ابزارهایی که مقدمات کارکرد ابزارهای دیجیتال در ایران را فراهم می‌کند پرونده الکترونیک سلامت می‌باشد که نیازمند تسریع در تکمیل است.

دانشگاه علوم پزشکی همدان، معاونت بهداشت و مرکز بهداشت استان، کلان منطقه ۳ آمایشی کشور (دکتر منوچهر کریمی)

حداقل اطلاعات پیشنهادی مورد نیاز برای انجام رهگیری و برنامه‌نویسی آن

